

PATEIKĖ
Irmgard

ON
2016-01-13

★ ★ ★ ★ ★
Keine Stimmen

Krikščionių antrinio krikšto šalininkų persekiojimas

Trumpas įvadas į 2006/2007 m. BESJ stovyklos darbuotojų kursą

Įvadas

Tema „Anabaptistų persekiojimas“, pasirinkta kaip 2006/07 m. BESJ stovyklos darbuotojų kurso tema, – nors ir nesąmoningai – įsilieja į visą eilę oficialių ir privačių projektų, skirtų „Anabaptistų metams 2007 – „Tiesa turi būti atskleista“. Šio anabaptistų metų proga rengiami teatro spektakliai, rašomos knygos, organizuojamos kelionės ir dar daug kas kita.

Stovyklos darbuotojų kursas pirmiausia rengia BESJ jaunimo būrelių vadovus tapti „Jugend+Sport“ vadovais stovyklos sporto ir žygiavimo srityje. Antra, vadovų grupei pristatoma tema, kad jie savo ruožtu galėtų organizuoti ir vykdyti atitinkamas stovyklas. Ši medžiaga parengta siekiant supažindinti šių kursų dalyvius ir vadovus (o vėliau, prireikus, ir visus suinteresuotuosius) su šia tema. Ji nepretenduoja būti išsami ar be klaidų. Ji labiau skirta suteikti bendrą vaizdą, kad stovyklų organizatoriai turėtų pagrindinių žinių.

Šiame dosjė pirmiausia aprašomi įvykiai, susiję su Berno anabaptistais. Kur reikėjo, buvo įtraukta informacija iš artimesnės ir tolimesnės aplinkos. Išsamesniam susipažinimui su šia tema BESJ buvo parengta išsamesnė versija.

Šioje vietoje norėtume padėkoti dr. Hanspeteriui Jeckeriui iš Bienenbergo Biblijos mokyklos už vertingą informaciją ir istorinę apžvalgą, taip pat už pirminio teksto koregavimą.

Tau, skaitytojai – nesvarbu, ar esi stovyklos darbuotojų kurso dalyvis ar vadovas, ar tiesiog susidomėjęs šia tema – linkime daug naudos tyrinėjant Šveicarijos anabaptistų istorijos paveldą, o tavo stovyklos dalyviams – daug džiaugsmo stovyklose, skirtose šiai įdomiai temai.

Lori Keller ir Sara Kündig

Trumpas istorinis apžvalga

[Trumpas istorinis apžvalga](#)

Istorija

Pradėsime nuo Reformacijos

Reformacija – tai XVI a. judėjimas, kurio metu įvyko atsiskyrimas nuo Romos katalikų bažnyčios ir susiformavo reformatų, liuteronų bei anglikonų bažnyčios, taip pat keletas laisvųjų bažnyčių. Bendri pagrindai glūdi atsitraukime nuo katalikų doktrinų ir grįžime prie Biblijos bei jos mokymo. Iš pradžių reformatoriai nesiekė atsiskirti nuo Romos katalikų bažnyčios. Iš pradžių buvo siekiama atkurti krikščionišką mokymą Romos katalikų bažnyčioje. Reformacija neatsirado vienoje vietoje ir nebuvo vieno žmogaus nuopelnas – buvo įvairių centrų ir skirtingų reformatorių, kilusių iš skirtingų aplinkybių ir dirbusių skirtingose politinėse sąlygose. Reformacijos priežasties negalima apibrėžti vienu konkrečiu veiksmu – tai buvo daugybė įvairių dalykų, kurie kaupėsi ir galiausiai, pasiekę kulminaciją, išsiveržė.

Pavyzdžiui, buvo priimti įvairūs reformų nutarimai, kurie buvo parengti, tačiau vėliau nebuvo įgyvendinti taip, kaip turėjo būti. Esami nutarimai buvo sušvelninti popiežiaus. Į popiežiaus išdą plaukė įvairūs mokesčiai, rinkliavos ir duoklės. Daugelis kunigaikščių juos laikė pernelyg dideliais. Be to, vis labiau kritikuojama tapo indulgencijų prekyba – nuodėmių atleidimas, kurį galima įsigyti už pinigus. Visiškai lemiama lūžis įvyko, kai Martinus Liuteris išvertė Bibliją į vokiečių kalbą. Plėtojantis knygų spausdinimo amatui tapo įmanoma dideliais tiražais leisti Bibliją ir, svarbiausia, įvairius reformatorių „eretiškus raštus“. Pirmą kartą žmonės buvo skatinami savarankiškai skaityti Bibliją – kas Katalikų Bažnyčioje buvo draudžiama – todėl kilo daug neatsakytų klausimų. Reformatorių raštai taip pat buvo skaitomi su susidomėjimu. Žmonės pradėjo abejoti Katalikų Bažnyčia ir jos mokymais, ir taip buvo atrasta daug dalykų, kurių negalima pagrįsti Biblija.

Kritika esamai tradicijai

Yra du požūriai į senosios Bažnyčios tradicijos kritiką, kuriuos rėmė įvairios pusės:

- Lutheris griežtai patikrino Bažnyčios tradiciją. Vertinimo kriterijus buvo Biblijos tekstas. Tradicijos, kurios, jo nuomone, prieštaravo Šventajam Raštui, turėjo būti panaikintos. Tačiau jis pasisakė už tai, kad būtų išlaikytos tradicijos, kurios nors ir nebuvo tiesiogiai pagrįstos Biblija, bet buvo naudingos tikinčiųjų gyvenimui.
- Cvinglis ir Kalvinas atmetė visas tradicijas, kurios nėra pagrįstos Biblija. Dėl to reformatų bažnyčios yra asketiškos, papuoštos tik Biblijos citatomis. Cvinglis netgi iš dalies atmetė instrumentinę muziką bažnyčioje. Vakariene yra atminimo šventė.

Politiniai pokyčiai

Kaip jau minėta aukščiau, ne tik politiniai ar socialiniai bažnyčios trūkumai lėmė Reformacijos pradžią. Šie aspektai veikiau sudarė palankias sąlygas reformatorių naujoms teologinėms idėjoms. Prie teologinių ginčų dėl teisingo Biblijos aiškinimo netrukus prisidėjo ir politiniai aspektai. Naujos idėjos suteikė imperijos kunigaikščiams teologinį pagrindą sumažinti Romos nustatytą mokesčių našta. Protestantų regioninių bažnyčių susikūrimas taip pat sustiprino kunigaikštysčių autonomiją. XVI a. pirmojoje pusėje Vokietijoje ir Šveicarijoje kilo įvairūs karai tarp katalikų ir protestantų, kurie Vokietijoje baigėsi 1555 m. Augsburgio religine taika, o Šveicarijoje – 1531 m. antrąja Kappelo taika. Abiem atvejais viskas susivedė į principą „cuius regio – eius religio“ (kieno kraštas – to ir tikėjimas). Vokietijoje tai reiškė, kad atitinkamas kunigaikštis nustatydavo savo krašto konfesiją, o Šveicarijoje – kad tai sprendavo atitinkama kantonų respublikinė vyriausybė.

Radikalūs požūriai

Reformatams, tokiems kaip Tomas Mūntzeris, Andreasas Bodensteinas iš Karlštato, Menno Simonas ar Jakobas Hutteris, tas laikotarpis buvo apokaliptinių ženklų kupinas. Kai kurie iš jų įvykius aiškino dvasiniu požūriu ir savo užduotį matė tame, kad nutiestų kelią, jų akimis, iš tikrųjų artėjančiai Dievo karalystei kaip teisingumo valdžiai pasaulio pabaigoje. Tačiau reikia pasakyti, kad „radikalai“ laikėsi labai skirtingų požūrių.

Jie entuziastingai siekė sukurti paskutiniųjų laikų struktūras. Bendruomenės turėjo būti sudarytos iš tikru tikėjimu pakrikštytų asmenų (pakrikštijimas iš naujo / suaugusiųjų krikštas). Jie darė įtaką net politinėms struktūroms ir iš dalies revoliuciniu būdu – per garsiuosius valstiečių karus – pakeitė socialines ir politines sąlygas.

Tai susilaukė aršaus pasipriešinimo ne tik iš aukštuomenės ir Katalikų Bažnyčios pusės. Taip pat protestantai, vadovaujami Liuterio, ragino smurtu užbaigti neramumus. Kunigaikščių kariuomenės ginkluota jėga užbaigė sukilimus – anabaptistai religinę laisvę atrado tik tapę emigrantais Amerikoje. Apie XVI a. vidurį į sceną išėjo antroji reformatorių karta. Ženevoje tai buvo Jonas Kalvinas, o Ciuriche – Heinrichas Bullingeris, Zwinglio įpėdinis. Jų indėlis buvo teologiškai įtvirtinti Reformaciją – Kalvinas savo „Institucija“, o Bullingeris – „Antruoju Helvetijos tikėjimo išpažinimu“. Abu jie darė įtaką protestantizmui visoje Europoje.

Katalikų bažnyčios reakcija

Katalikų bažnyčia iš pradžių bandė įtikinti, vėliau ėmėsi politinio ir bažnytinio spaudimo. Liuteris turėjo bėgti ir išgyveno tik kunigaikščių globos dėka. Tuo tarpu Cvingliui pavyko įtikinti Ciuricho tarybą savo mokymo teisingumu. Nujosios Reformacijos idėjos plito kaip gaisras – žmonės masiškai ėmė priimti naują tikėjimą, imperijos miestai ir kunigaikščiai perėjo į Reformacijos pusę. Tuometinis imperatorius Karolis V liko kataliku, tačiau negalėjo sutelkti dėmesio į Reformacijos numalšinimą, nes jį labai užėmė užsienio politika (Turkija ir Prancūzija). Vėliau, įsteigus jėzuitų ordiną, katalikų bažnyčioje prasidėjo Reformacija. Reformacija buvo vienas iš didžiausių lūžio taškų Vakarų pasaulio istorijoje. Krikščionybės istorijos požiūriu Reformacija reiškė, kad pavyko pažaboti tuometinę Katalikų Bažnyčios visagališkumą.

Anabaptistai Ciuriche ir Šafhauzene

Anabaptistai Ciuriche

Ulrichas Zvinglis 1506 m. tapo Glaruso klebonu ir 1512–1515 m. aktyviai dalyvavo Glaruso gyventojų karinėse kampanijose Lombardijoje, kovodamas popiežiaus pusėje. Nors iš pradžių jis daugiausia domėjosi humanistiniais raštais, vėliau labai intensyviai gilinosi į ką tik pasirodžiusį Roterdamo Erazmo graikų kalba išleistą Naująjį Testamentą. Tai jam leido suprasti, kad kai kuriais klausimais Bažnyčios mokymas neatitinka Naujojo Testamento. 1516 m. jis pradėjo pamokslauti prieš piligrimines keliones, atlaidų prekiautojus ir kitus bažnytinius piktnaudžiavimus. Jis ragino vyskopus tobulinti Bažnyčią vadovaujantis Dievo Žodžiu. 1519 m. Cvinglis atvyko į Ciurichą, kad ten nuolat aiškintų Evangelijas. Jis įtikino Ciuricho tarybą, kad ši pareikalautų visų pamokslininkų pamokslauti pagal Evangeliją. Jo veiklos Ciuriche pradžioje anabaptistų lyderiai buvo jo bendražygiai, tačiau po įvairių disputų jis tapo jų aršiu priešininku. Ciuricho anabaptistams Reformacija, vadovaujama Zwinglio, vyko pernelyg lėtai ir nepakankamai nuosekliai. Daugelis ilgai laukė Reformacijos. O dabar, kai ji buvo teisiškai įgyvendinta, norėta greitai ir radikaliai pertvarkyti Bažnyčią pagal pirmojo krikščionybės laikotarpio pavyzdį. Tačiau Cvinglis delisė. Reformacija įvyko Tarybos sprendimu. Taigi Cvinglis negalėjo tiesiog atmesti mišių ir visos romėniškos religijos. Tam reikėjo laiko ir brandos, net jei iki Reformacijos užbaigimo turėjo praeiti dar keleri metai. Papildomų kliūčių kėlė tai, kad Ciuriche ne visi rėmė Reformaciją – buvo ir daug tokių, kurie norėjo likti prie romėniškų tradicijų. Kita pusė visai nenorėjo vadovautis bibliniu pavyzdžiu, o tiesiog norėjo radikaliai nutraukti viską, kas turėjo romėnišką įtaką. Taigi Cvinglis susidūrė su skirtingais požiūriais ir turėjo elgtis išmintingai, kad Reformacija įsitvirtintų ant tvirto pagrindo. Cvinglis ir anabaptistai sutiko dėl pagrindinių principų, taigi skilimo nebūtinai turėjo įvykti. Tačiau ilgas laukimas pokyčių sukėlė anabaptistams vis didesnę netoleranciją. Laikui bėgant šis netolerancijos laužas buvo vis labiau kurstomas, kol galiausiai sprogo bomba.

Anabaptistai Šafhauzene

Garsiausias Šafhauzeno anabaptistų dokumentas yra Šleitheimo išpažinimas, kurį 1527 m. vasario 24 d. anabaptistų sinodo metu parengė Michaelis Sattleris. Jis nėra svarbiausių anabaptistų tikėjimo

principų apibendrinimas, o siekia išaiškinti tam tikrus tarp anabaptistų ginčytinus klausimus ir juos apšviesti remiantis Biblija. Septynios nagrinėjamos temos yra: krikštas, bažnyčios drausmė, Vakarienė, atsiskyrimas nuo pasaulio, ganytojo tarnystė, valdžia ir priesaika. Toliau pateikiami pagrindiniai Šleitheimo išpažinimo straipsniai. Jie yra gerokai sutrumpinti, tačiau vis tiek suteikia įžvalgą į anabaptistų mintis.

1. Apie krikštą

Krikštas turi būti suteikiamas visiems tiems, kurie buvo pamokyti apie atgailą ir gyvenimo pasikeitimą ir nuoširdžiai tiki, kad jų nuodėmės yra atleistos per Kristų. Taigi bet koks vaikų krikštas yra draudžiamas – tai didžiausias ir pirmasis popiežiaus bjaurumas.

2. Apie bendruomenės ganytojus

Dievo bendruomenės ganytojas turi būti visiškai toks, kaip nurodo Paulius, – tas, kuris turi gerą reputaciją tarp netikinčiųjų. Jo pareigos turi būti skaityti, pamokslauti, mokyti, įspėti, sudrausminti, atskirti, vadovauti malda, pradėti laužyti duoną ir visais klausimais rūpintis Kristaus Kūnu.

3. Apie valdžią

Valdžia yra Dievo nustatyta tvarka, nesusijusi su Kristaus tobulumu. Ji baudžia ir nubaudžia piktadarius, o geruosius saugo ir gina.

Pirma: Krikščionys neturi naudoti kardo prieš kitus žmones.

Antra: Krikščionys neturi teisti kitų.

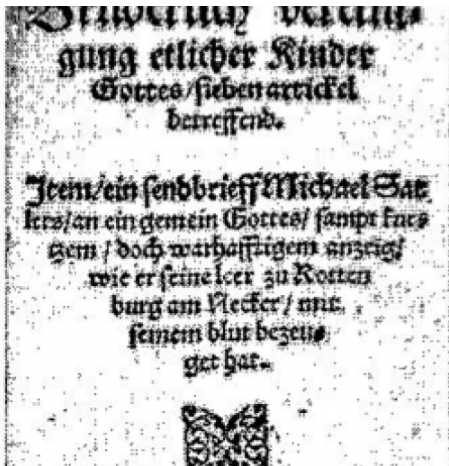
Trečia: Krikščionys neturi priklausyti valdžiai.

Galiausiai: Mūsų Galva yra Kristus, o mes, kaip jo nariai, turime elgtis pagal Kristaus valią.

4. Apie priesaiką

Priesaika yra susitarimas tarp besiginčijančių ar pažadus duodančių asmenų, o įstatymas įsako, kad ji turi būti duodama tik Dievo vardu, nuoširdžiai ir be melo. Kristus, kuris moko įstatymo išpildymo, draudžia savo pasekėjams bet kokią prisiekimą – tiek teisingą, tiek melagingą, tiek dangaus, tiek žemės vardu.

Straipsniai apie anabaptistus

Anabaptistai Berno apylinkėse

„Ar dabar tu irgi prisijungei prie anabaptistų? Nuo kada vėl turime tokį parazitą pareigose? Ar žinai, kad čia anabaptistai netoleruojami? Manau, kad Brandis šiuo metu yra švarus, išskyrus keletą užsispyrusių moterų, niekas daugiau nepriklauso šiai gaujai, tik už Trachselwaldo ir Langnau dar keletas jų slepiasi!“

Šie Berno apskrities valdytojo žodžiai, skirti jaunuoliui, kuris neseniai perėjo į anabaptistų gretas, atspindi bendrą požiūrį į anabaptistus Šveicarijoje.

Gana sudėtinga susidaryti vaizdą apie anabaptistų istoriją Berno apylinkėse. Šiai Šveicarijos daliai nėra optimalaus informacijos šaltinio. Nors čia ir ten galima rasti duomenų, jie yra labai fragmentiški ir dažniausiai labai trumpi. Beveik visa informacija kilusi iš anabaptistų, kurie prisipažinimus davė būdami žiauriai kankinami. Todėl anabaptistų parodymai yra labai netikslūs, o kartais pasitaiko vardų, kurie tarsi iš niekur atsiranda ir vėl dingsta. Kyla ir klausimas, kuriuos žmones galima vadinti anabaptistais. Kaip klasifikuoti tokius vyrus kaip Tomas Müntzeris – kaip anabaptistus ar liuteronus? Todėl daugelį jų reikia vadinti anabaptistų rėmėjais, o ne tikraisiais anabaptistais.

Bernos anabaptistų bendruomenė buvo tvirtai įsišaknijusi, o jos pasekėjų negalima vadinti nepastoviais vienadieniais. Jie buvo pasirengę priimti visas įmanomas kančias. Jie nesibaimino nei tardymų, nei kankinimų. Taip pat nesibaimino nueiti daug kilometrų pėsčiomis, kad pasiektų savo slaptus susirinkimus. Jie ryžtingai gynė savo įsitikinimus, pagrįstus Biblijos žiniomis.

Sulaikyti - tardyti - paskandinti

Į 1528 m. Berno disputą, kurio metu buvo priimtas sprendimas įvesti Reformaciją, atvyko ir aštuoni anabaptistai. Jie nebuvo įleisti, o suimti. Tik pasibaigus diskusijai įvyko pokalbis, kurio metu pats Cvinglis bandė įtikinti anabaptistus, kad jie klysta. Be sėkmės. Jiems buvo uždrausta gyventi mieste ir kaime, o jei jie sugrįžtų, jiems buvo grasinama mirtimi. Tačiau trys iš jų vis dėlto sugrįžo. Jie buvo suimti ir apklausiami. 1529 m. liepos viduryje jie buvo paskandinti Aare upėje. 1535 m. kovo 13 d. valdžia nusprendė, kad „nuo šiol vyrai bus baudžiami kardu, o moterys – vandeniui, be malonės, nuo gyvybės iki mirties“. Minėtas trijų anabaptistų mirties nuosprendis nėra vienintelis. Hansas Haslibacheris iš Haslibacho prie Sumisvaldo taip pat yra vienas iš daugybės dokumentais patvirtintų anabaptistų, kurie buvo nužudyti Berne tarp 1528 ir 1571 metų.

Žmonių medžioklė

1583 m. įsakyme rašoma: „Šios maištingos sektos išnaikinimas nieko neduos, ji auga diena iš dienos. Anabaptistų vadovai, pamokslininkai, mokytojai ir maištininkų lyderiai turi būti be jokios gailėsčio

nuteisti kardu. Pareigūnai taip pat turi samdyti ir apmokėti žmones, kad jie dieną ir naktį persekiotų vadus ir lyderius. Anabaptistų sodybos, kuriose nėra vaikų, turi būti, jei įmanoma, parduotos.“

Berniečių anabaptistams prasidėjo sunkūs laikai. Iš aukštesnių administracijų ir iš paties Berno Veibelas ir kiti (daugiau ar mažiau) įgaliojami medžioti „žmogiškąjį laimikį“. Buvo rengiami tikri medžioklės reidai. Jie buvo gana pelningi, nes „valdžios knygoje“ nuolat užfiksuotos sumos, išmokėtos, kai medžioklė būdavo sėkminga. Kartą už anabaptistų mokytoją buvo paskirta 100 guldenų (1 guldenas = 2 svarai) premija, siekiant jį sugauti. Vienoje kronikoje užrašyta taip: „1644 m. – didžioji anabaptistų medžioklė. Valdžia ieško Ueli Zaugg, Ueli Neuhaus ir Christen Stauffer Äbnit vietovėje Eggwile. Daug anabaptistų kalėjime, 48 iš jų išsiųsti.“

Kankinimai

Kankinimais buvo bandoma iš vyrų ir moterų išgauti prisipažinimus, sužinoti jų tikėjimo brolių ir seserų vardus, jų „mokymą“ ar susirinkimų vietas arba atgrasyti juos nuo jų „klaidingo mokymo“. Viename bylos dokumente, be kita ko, rašoma: „...jis buvo pakeltas virve be jokio svorio...“ Antrą kartą tas pats asmuo buvo pakeltas su pririštu akmeniu. Apie kitą vyrą pranešama, kad jis taip pat pirmą kartą buvo pakeltas be jokio svorio, antrą kartą – su nedideliu akmeniu, o trečią kartą – net su 75 svarų svorio akmeniu. Moterims, pavyzdžiui, buvo uždedami nykščio sraigtai. Viename 1670 m. įsakyme rašoma: „...tokius nepaklusnius ir maištingus asmenis viešai mušti rykštėmis ir po to išsiųsti į sieną.“ Jei jos vėl įžengtų į šalį, su jomis būtų elgiamasi „toku pačiu būdu“, o dar ir „pažymėtos Brönnysen ženklą“.

Baudos

Atvirame laiške, kuris buvo perskaitytas iš Signau, Trachselwaldo ir Brandiso savivaldybių sakyklose, rašoma, pavyzdžiui, kad anabaptistams skiriamos 10 svarų baudos, o „jei jie neatsisakys savo tikėjimo, bus baudžiami gyvybe ir turtu, taip pat tiems, kurie juos priglaudžia, bus uždaryti jų namai ir klėtyys iki pamatų“. Vienas sūnus turėjo sumokėti 10 svarų baudą, nes be leidimo „priglaudė ir priėmė“ savo anabaptistą tėvą. Taip pat užfiksuota: „1599 m. Iš senojo Hanso Gerberio iš Goldto, Langnowo bažnyčios nario, dėl jo nepaklusnios anabaptistės žmonos buvo konfiskuota 1800 svarų turto.“

Anabaptistų apsauga, kurią užtikrina miestiečiai

1585 m. pasaulietinė valdžia suteikė dvasinei valdžiai oficialų įgaliojimą: „Norint, kad visi pamokslininkai, priklausantys šiam kapitului, susirinktų ir tarpusavyje aptartų įvairias priemones, kaip panaikinti anabaptistų mokymus ir susirinkimus, ir tada savo nuomonę praneštų man, ponai.“ Dvasiniai ponai, be kita ko, pranešė: „...Klaidintojai ir netikri mokytojai turi būti su visais stengimaisi ir rimtumu išvaryti iš Jūsų Didenybės žemių...“ Visiems pavaldiniams turi būti griežtai uždrausta bet kokį anabaptistą „apgyvendinti ir aprūpinti“. Su anabaptistais negalima prekiauti, nei pirkti, nei parduoti. Jie turi būti pranešami, kad juos pamokyti tinkami pamokslininkai. Jei jie nesileis pamokyti, jie turi būti „maitinami duona ir sriuba tol, kol bus palaužtas jų užsispyrimas, arba jie bus išsiųsti iš šalies pagal Jūsų Didenybės sprendimą.“

Išsiuntimas iš šalies

Remdamasi šia ekspertų išvada, vyriausybė paskelbė naują įsakymą, kuriame, be kita ko, nurodoma: *Kadangi (anabaptistai) nepriima nei įspėjimų, nei pamokymų, lieka užsispyrę ir nepaklusnūs, taip pat nenori pasitaisyti, jie turi būti prievarta nuvesti prie pasienio ir išsiųsti iš mūsų šalies, nes esame pasiryžę, jei jie vėl įžengs į mūsų žemę ir bus suimti, bet neatsisakytų, o kaip ir anksčiau užsispyrę liktų savo klaidoje, juos kaip nepaklusnius, atsimetėlius ir maištininkus nubausti mirtimi.“ Dažnai krikštytojai buvo išvaryti už sienos visiškai be jokių išteklių. Daugelis neišlaikė ir sugrįžo. Laikui bėgant šimtus žmonių – vyrų, moterų ir vaikų – teko palikti šalį. Šeimos buvo išskirtos, viena dalis turėjo išvykti, kita liko. 1672 m. įvyko didelis, smurtinis išsivymas. Apie 700 žmonių išvyko į Pfalcą. Kiti buvo pakrauti į laivus Berno prieplaukoje, kad iš ten būtų išvežti už šalies ribų.

Į galeonas

XVII a. persekiojimų kulminacija buvo Tarybos sprendimas „išsiųsti“ anabaptistus į galeonas. Po anabaptistų neramumų Eggiwile 1671 m. visiems pareigūnams ir kaimų seniūnams buvo išsiųstas aplinkraštis, kuriame, be kita ko, buvo rašoma: „Mes siunčiame dalį tų nepaklusnių pavaldinių, vadinamųjų anabaptistų, surakintus grandinėmis į Italiją, į Venecijos galeonas dirbti irklautojais, ir esame tvirtai pasiryžę taip pat elgtis su visais, kurie elgsis panašiai nepaklusniai...“ Tai nebuvo tušti žodžiai. Kas buvo užfiksuota raštu, tas ir buvo įvykdyta. Dvylika anabaptistų buvo nuteisti dvejų metų tarnybai galeros, o kovo 16 d. šeši iš jų, surakinti vienas prie kito, buvo įkelti į laivą Tūne ir iš ten per Interlakeną nuplukdyti į kitą laivą. Toliau kelionė tęsėsi į Bergamą ir Veneciją. 1670 m. nutarimas numatė, kad išsiunčiamųjų turtas turi būti parduotas. Vyriausybė stengėsi, kiek įmanoma, išsiųsti anabaptistus be jokių lėšų ir jų turtą palikti šalyje. Dėl to buvo konfiskuota daugybė ūkininkų sodybų.

Meilė artimui

Ne visi dalyvavo anabaptistų persekiojime. Visada atsirasdavo žmonių, pasirengusių padėti persekiojamiesiems, net jei jiems grėsė bausmė už tai. Pavyzdžiui, anabaptistų medžiotojai buvo nepopuliarūs tarp žmonių. Kur tik jie pasirodydavo, jiems būdavo sudaromos kliūtys. Kaimo gyventojai dažnai užstodavo į bėdą patekusius anabaptistus. Kartais pavykdavo užkirsti kelią valdžios priemonėms. Anabaptistai sulaukdavo pagalbos ir iš savo tikėjimo brolių užsienyje (Pfalce, Nyderlanduose, Elzase). Nepaisant visų valdžios pastangų, anabaptistai neišnyko.

Anabaptistų persekiojimų pabaiga Berne

Priešingai nei Ciuricho anabaptistai (iki maždaug 1620 m.), Emmentalo slėniuose, į kuriuos buvo sunkiau patekti ir todėl juos buvo sunkiau kontroliuoti, anabaptizmas išliko. 1711 m. įvyko masinis maždaug 350 Berno ir Neuchâtelio anabaptistų išvykimas keturiais laivais žemyn Aare upe, daugiausia į Olandiją. Nemažai jų toliau keliavo į Ameriką, kur apsigyveno kaip „amisai“. Likę anabaptistai apie 1718 m. dėl naujo anabaptistų persekiojimo įsakymo vėl patyrė persekiojimų atsinaujinimą. 1743 m. buvo panaikinta Berno anabaptistų rūmų institucija, o 1798 m. pirmąją Helvetijos konstitucija buvo užtikrinta religijos laisvė. Nuo 1810 m. anabaptistai buvo oficialiai toleruojami, su sąlyga, kad nevykdė misionieriškos veiklos. Tačiau jie turėjo rengtis pagal „anabaptistų tvarką“, o kai kuriais atvejais buvo net priverstinai pakrikštyti. Tik 1820 m. buvo pripažinti anabaptistų gimimai, santuokos ir bendruomenės. Taip anabaptistų persekiojimas pagaliau buvo priskirtas (liūdno) istorijos skyriui.

Amishai

Amishai, menonitų atšaka

Amishai (angl. Amish) – tai religinė bendruomenė, kurios šaknys siekia XVI a. anabaptistų judėjimą. 1693–1694 m. senųjų krikštininkų (menonitų) gretose dėl nesutarimų bendruomenės drausmės klausimais įvyko skilimas, kurį išprovokavo Jacobas Amannas. Jakovas Amannas, vadinamas „patriarchu“, kilęs iš Simmentalio (BE), įkūrė pirmąją amišų bendruomenę Elzase, Ste-Marie-aux-Mines mieste.

Elzaso „broliai“ buvo raginami laikytis griežtos disciplinos religijos praktikoje. Dėl šio griežtumo Amannas ir jo pasekėjai netrukus susidūrė su senaisiais Elzaso antrakrikščionimis, vėliau – taip pat Šveicarijoje ir Pfalce. 1712 m. – Liudviko XIV įsakymu – visa anabaptistų bendruomenė turėjo persikelti. Taigi jie išsiskirstė po artimesnę ir tolimesnę aplinką, dalis jų vėl grįžo į Šveicariją (Neuchatelį ir Bazelio kunigaikštystę).

XVIII a. pradžioje religinis ir ekonominis spaudimas amišams sustiprėjo, todėl 1707–1754 m. jie emigravo į Amerikos Valstijas. Pirmuosius metus naujakuriai daugiausia įsikūrė Pensilvanijos valstijoje. Antrojoje emigracijos bangoje, apie 1815 m., apie 3000 Šveicarijos amišų apsigyveno Ohajo, Indianos, Ilinojaus valstijose ir Ontarijo provincijoje (Kanada). Vėlesniais metais daugelis amišų sekė pirmųjų emigrantų pavyzdžiu, todėl šiandien JAV šiaurėje ir rytuose, taip pat Kanados pietuose randame daug amišų bendruomenių.

Amishai yra tikinčiųjų bendruomenė, grindžiama ypatinga „tvarka“. Jie plačiai žinomi dėl to, kad gyvena labai asketiškai. Dauguma amišų šeimų pragyvena iš žemės ūkio. Jie labai vertina šeimą, bendruomenę ir atsiskyrimą. Daugeliu atvejų jie griežtai atmeta technikos pažangą. Ypatinga tradicija yra tekstilės menas „Patchwork“. Siekiant pavaizduoti žmogaus netobulumą, į kiekvieną iš šių individualių kūrinių sąmoningai įterpiama klaida.

Religija

Kas dvi savaites vieno iš bendruomenės narių kieme vyksta pamaldos visai bendruomenei. Pamaldų metu vyrai ir moterys sėdi atskirai. Pamokslininkui draudžiama naudotis užrašais. Visas pamokslas sakomas laisvai. Po to visi kartu valgo. Amišų vaikai krikštijami tik sulaukę 16 metų. Tuomet vaikai, o tiksliau jau paaugliai, turi sąmoningai pasirinkti gyvenimą kaip amišai arba savo noru pasukti kitu keliu. Kas sulaužo savo krikšto pažadą, tam skiriamas vadinamasis atskyrimas; asmuo yra pašalinamas iš bendruomenės gyvenimo (pvz., niekas daugiau nevalgo prie to paties stalo su išstumtuoju). Taip lieka tol, kol išstumtasis atgailauja.

Skaičiai

Šiuo metu yra apie 220 000 amišų, kurie daugiausia gyvena 25 JAV valstijose ir Ontarijo provincijoje, Kanadoje. Dėl didelio gimstamumo – daugiau nei šeši vaikai vienai moteriai – bendruomenės narių skaičius kas 20–25 metus padvigubėja. Vien 2004 m. amišų gyventojų skaičius išaugo 4,5 %.

Dėl tikėjimo priešasčių amičių moterys privalo nešioti galvos apdangalus. Be to, joms draudžiama kirptis plaukus ar nešioti papuošalus. Jos vilki sijoną arba suknelę, kurios spalva gali būti violetinė, mėlyna, žalia arba ruda. Ištekėjusi amičių moteris gali vilkėti tik juodos spalvos drabužius.

Vyrams privaloma nešioti trumpus plaukus: kirpti „keptuvės“ forma, plaukai neturi kyšoti iš po skrybėlės. Po vestuvių jie dėvi tamsius kostiumus, juodą skrybėlę ir užsiaugina barzdą. Tuomet sutuoktiniai apsigyvena savo namuose. Daug vaikų laikomi Dievo palaima, ir jie gali prisidėti prie šeimos ūkio darbų.

Moterys gimdo vaikus namuose. Į šiuolaikinę ligoninę jos kreipiasi tik esant komplikacijoms.

Šveicarijos anabaptistų tautiniai kostiumai

Apie anabaptistų aprangą Šveicarijoje nėra daug ką pasakoti. Anabaptistų tautinis kostiumas, kuriame vengiama koketiškumo, prabangos ir mados, siekiant dar labiau pabrėžti paprastumą ir praktiškumą, atsirado ne 1525 m. Ciuriche, kai buvo įkurtas judėjimas. Tuometiniai judėjimo pasekėjai buvo kilę iš amatininkų, valstiečių, humanistinio išsilavinimo turinčių patricijų ir miestiečių, taip pat radikalai evangelikų pažiūrų dvasininkų sluoksnių. Visi jie dėvėjo savo socialinei klasei būdingus drabužius. Tik tada, kai dėl persekiojimų anabaptizmas susitraukė iki daugiausia valstiečių bendruomenės, galėjo susiformuoti tikrasis anabaptistų drabužis.

1693 m. kilusi kontroversija neabejotinai taip pat ilgam paveikė anabaptistų drabužių pabrėžtą paprastumą. Anabaptistai, būdami savarankiškai apsirūpinantys, iš dalies gyveno bendruomenėse ir laikėsi labai atokiai nuo „civilizacijos“. Jie taip pat daugiausia patys gamindavo savo drabužių audinius. Kaip žinoma, jie augino linus ir iš savo avių vilnos gamino „pusiau lininį audinį“. Be to, reikia atsižvelgti į tai, kad anabaptistų drabužiai nebuvo sekmadieniniai drabužiai, o darbo dienų apranga, kurios praktiškumas turėjo pasitvirtinti kasdieniame darbe. Taigi paprasti valstiečių drabužiai galiausiai tampa ir nuoroda į skausmingą Šveicarijos anabaptistų kelią per amžius.

Medžioklė už Taeufų

Nuorodos ir šaltiniai

Specializuota literatūra

- Blanke, Fritz (2003): „Broliai Kristuje“. Leidykla „Schleife“
- Veraguth, Paul (2003): „Išgydyk mūsų šalį“. „Schleife“ leidykla

Pasakojimai ir romanai

- Zimmermann, Katharina (1995): „Die Furgge“. „Zytglogge“ leidykla. Įtemptas romanas apie „Madleni“ – jauną, persekiojamą anabaptistę iš Šangnau regiono.
- Tavel, Rudolf von (1927): „Der Frondeur“, išleista, be kita ko, „Cosmos“ leidykloje (1979), išparduota. Romanas, parašytas Berno vokiečių kalba, labai autentiškas.
- Schranz, Hans (1974): „Passion im Emmental“. „sjw-Heft“, išparduotas
- Laederach, Walter (1938): „Passion in Bern“. Rentsch leidykla, išparduota
- Brun, Georg (2003): „Der Augsburger Täufer“. „Aufbau-Taschenbuchverlag“

Filmai

- „The Radicals“, 1992 m., 90 min. Filmas apie Pietų Vokietijos anabaptistus Michaelį ir Margaretą Sattlerius.
- „Im Leben und über das Leben hinaus“, 2005 m., 150 min. Žvilgsnis į šiuolaikines anabaptistų bendruomenes Sonneberge (Jura) ir Berne (Indiana).
- „The Headsman“, 2005 m., 108 min. Filmas apie anabaptistus Tirolio regione, kuriame netrūksta drąsių scenų

Turiny s ir nuotraukos, autorinės teisės: Lori Keller, Sara Kündig, teminė medžiaga iš BESJ stovyklos darbuotojų kurso 2006/07, Šveicarijos evangelikų jaunimo sąjunga (BESJ)

www.besj.ch

www.juropa.net

Weitere Informationen

Kategorijos

[Stovyklos ir organizavimas](#)

Žymos

[BESJ](#)

[Sandėlio darbuotojų kursas](#)

[Išsilavinimas](#)

[Darbuotojai](#)

Amžius

[nuo 16 metų](#)

Dalyvių skaičius

[Duomenų nėra.](#)

Biblija

[Šios informacijos trūksta.](#)

Trukmė

[Duomenų nėra.](#)

Medžiaga

[Beveik be jokių pastangų](#)

Failų atsisiuntimas

[Galima atsisiųsti failą](#)

KI Generierter Inhalt

[Turinys](#)

[Kategorijos](#)

[Žymos](#)

[Amžius](#)

[Dalyvių skaičius](#)

[Biblija](#)

[Trukmė](#)

[Medžiaga](#)